

(Lhasa) Ganden klosteret liggert paa 4500 meters hoyde oppe under en fjelltopp. Navnet betyr himmel. Det ble grunnlagt i 1409, og hadde 2000 munkar paa det meste. Klosteret ble totalt smadret av bombert og granater under Kinas "peaceful liberation" av Tibet på 1950-tallet.

Naa kjorer vi paa en vei som slynger seg opp fjellsiden, nybygget av aaret. Det en gang smadrede klosteret er ogsaa bygget opp igejn, for andre gang. For det ble ogsaa skutt i stykker i 1966, da munkene hang opp bilde av DL i gompaaen, eller bonnerommet, og nektet aa ta dem ned.

Hva gjør at verdens mest folkerike land er redd for et bilde?.

Rett nedenfor selve klosteret Gandepasserer vi en egen liten telthforlegning, satt opp av politiet/militare og derfra registrerer de visst alt og alleinnenfor klostermurene med sterke kameraer. Noen nye bygg, i klosterstil, fores opp tett inntil klosterbyggene. Dit skal visst ordensmakten flytte inn ganske snart.

Ganden ble grunnlagt i 1409, av en reformator innen buddhismen med navnet Tsongkapha. Som jeg har lest meg til var han grunnlegger av en retning i buddhismen, som kalles gelugpa. Dette har jeg ogsaa lest, at man i denne retningen kommer til topps via kunnskaper og akademiske ferdigheter, ikke reinkarnasjon alene.

Klosteret ble bygget for aa bringe en livsform mer lik himmelriket ned paa jorden, paa dette stedet. Altsaa et saamfunn som er mer lik det perfekte livet enn i det man kan erfare i det verdslige livet.

Tidligere DL'er har holdt til her.

Da klosteret ble lagt i grus i 1959 lyktes det munkar aa redde de jordiske levningene av grunnleggeren. Etter at religionsfriheten ble gjeninnført i 1986, ble et nytt gravsted i gull reist i en ny bygning.

Minnesmerkene viser for meg til en sterk til forfedredyrkelse, for her dyrkes heltene og helgnene og gis graver av gull og edle steiner. Noen steder her jeg sett at vekten av alt gullet er noye registret paa informasjonen som gis til turistene.

For meg som en turist dukker mange sporsmaal opp ved synet av all denne prakten, naermest overjordisk himmelsk i all sin detaljerte rikdom. Er all denne forbedredyrkelsen verd sin vekt i gull? Den er vel det for de troende. Noe annet svar finner jeg ikke i denne hoyden, i denne stunden.

Den materielle prakten har ogsaa sin aandelige begrunnelse, det viser til det overjordiske, himmelske. Jeg sett den samme praktutfoldelse i tempel eller tempel, ikke minst i Potala. Det virker paa sinnet. Men naar jeg lukker oynene ser jeg buddhistiske synboler paa alle kanter, alle skinner som av gull.

Som i templert ellers i Tibet, kan man ogsaa her se statuer av Visdomsbuddhaen, Coimpassionbuddhaen og Kraftbuddaen, samt den store Maytreya-statauen, den Buddha som skal komme en gang i fremtiden. Den gjør alltid mest inntrykk paa meg.

Rundt dette klosteret paa fjelltoppen gaar en sti, en kora. Vi legger i vei rundt fjelltoppen. Himalayavinden tar tak i oss og bonneflagg. 4500 meters hoyde merkes paa pusten. Hjertet slaar og jeg er ikke sto paaa foten. Stien er smala og fjellsiden bratt. Orner seiler i vinden. Andre smaa fugler fyker forbi. Vi hara en fantastisk utsikt over ett nett av elver i den flate dalbunnen, samt fjellrekker i Tobleroneform i alle himmelretninger.

Landskapet er brunt naa. Men om sommeren er selv fjellene i denne hoyden gronne. Vi har hatt straalende vaer paa turen. Tibetanere sier at vintrene er blitt kaldere her, i motsetning til utviklingen i Skandinavia, som erfarer varmere vaer.

Her paaa toppen er en gammel himmelbegravelsesplass. Siden tibetanerne i gamle daager ikke begravde lik i jorden, ble de kuttet opp og gitt til gribbene og ornene. Omkring denne steinblokken ligger beinreister og haarete rester av hodeskaller. Her ble likene kuttet opp og gitt til de vingede skaraer. Gelettet og bein i armer og bein ble knust og malt opp forst, saa at de ble spist mens gribbene var sultne. Saa ble bloddelene av kroppen kastet til gribbene. Alt ble ofret, ble gitt til fuglene som mat. 5-6 kniver til det bruk ligger fortsatt paa gravplassen, rundt

steinblokken.

Dagens situasjon er litt annerledes. Det er blitt for dyrt aa foreta himmelbegravelser for folk flest. Vedkommende som staar for parteringen har visst priset seg ut av markedet. Naa kuttet likene opp i "lavlandet", ved elvebreddene og kroppsdelene kastes uti strømmen, som mat til fiskene. Dode smaabarn begravnes i jorda, men uten gravstotte.

Jeg kom til aa se paa kinesisk TV, med nyheter paa engelsk. Nasjonalkongressen har mote naa. De arbeider med moderniseringen av landet og alle delegater er fast besluttet paa aa modernisere landet paa vitenskaplig grunnlag. En helserefom staar for doren, selv arbeidsledige skal faa sykeordning, forteller visehelseministeren.

I samme sending fordømmes DL for sin oppsplittende virksomhet. Paa ingen maate er han en representant for det tibetanske folket. At Bush mottar DL sees paa som innblanding i Kinas interne forhold, og fordømmest sterkt. Det burde USA merke seg, for det aa blande seg inn i Kinas indre forhold vil ikke foreega utstraffet.

Kina har et fletall TV-kanaler, en paa engelsk. Aldri har jeg sett saa mange militare som snakker paa TV som her paa kinesisk TV. Serier om krig og konflikter sendes pa nesten hver annen kanal.

Ogsa her blir programamene avbrutt av reklamen. Jeg har aldri sett saa sensuelle damer paa kommersTV noe sted som paa skjermene her. Reklamen er for forbruksvarer, luksus og drommer, nesten som i Amerika. Det kommende OL faar ogsaa mye sendetid.

Der vi gaar koraen, blir vi et sted vinket inn i en liten meditasjonshytte paa skrenten: Photos, Yes, sier en ung munk.

Der kan vi altsaa ta bilder gratis, noe som er uvanlig i helligdommene. Ellers ma man betale for hvert bilde. Vi knipser i vei. Saa sityter vi litt stille sammen med den unge novisen. Idet vi gaar, spor han: DL photo for me?

Jeg sitter i 4500 meters hoyde, ser ut over fjellene. Her vokser planter som finnes i Nordens fjellheim, som rosenrot. Rundt fottene mine kravler maur. Fjellene virker suverene her, nesten som om de er uberørt av det menneskelige. Med ikke helt. For trafikken gaar tett paa veiene opp til klosteret paa toppen, og takk for veien. Det sier jeg som turist, for uten den var jeg aldri kommet hit opp.

Paa andre siden av dalen er en annen vei nylig bygget. Den forer til store mineanlegg bakom fjellkjedene. Der er det adgang forbudt for vanlige folk, dvs tibetanere og turister, naturligvis. Roen mellom fjellene forstyrres av toget som tuter.

AG